

Edicija
EX VOTO

HERA*edu*

Музиколошки институт
Српске академије наука и уметности

Dr Maja Vasiljević
JEVREJSKI MUZIČARI U BEOGRADU
Od Balfurove deklaracije do Holokausta

Predgovor:

Ivana Vesić

Urednice edicije:

Dr Ivana Vesić

Zorica Stablović-Bulajić

Izdavači:

HERAedu, Beograd
Muzikološki institut SANU

Za izdavače:

Zorica Stablović Bulajić

Dr Katarina Tomašević

Recenzenti:

Dr Rade Ristanović

Dr Biljana Milanović

Dr Haris Dajč

Lektura:

HERAedu

Slika na korici:

PLAVI VIOLINISTA, ulje na platnu 1947.

Privatna kolekcija Chagall® et Marc Chagall

Dizajn korice i prelom:

Milica Protić

Štampa:

Publish, Beograd

Tiraž:

500

Godina 2021.

ISBN 978-86-7956-181-7

© 2021, HERAedu, Beograd, Muzikološki institut SANU, Maja Vasiljević
Ovo delo se ne sme umnožavati, fotokopirati ili na bilo koji drugi način reprodukovati,
u celini ili u delovima, bez pismenog odobrenja izdavača.

Maja Vasiljević

**JEVREJSKI MUZIČARI
U BEOGRADU**

Od Balfurove deklaracije do Holokausta

Beograd, 2021

Република Србија

Министарство просвете,
науке и технолошког развоја

Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije
podržalo je izdavanje knjige JEVREJSKI MUZIČARI U BEOGRADU: Od
Balfurove deklaracije do Holokausta Maje Vasiljević

Ovaj projekat je realizovan zahvaljujući finansijskoj podršci Saveza jevrejskih opština Srbije iz sredstava dobijenih na osnovu Zakona o otklanjanju posledica oduzimanja imovine žrtvama Holokausta bez živih zakonskih naslednika.

”This project has been realized thanks to the financial support of the Federation of Jewish Communities in Serbia, from funds acquired pursuant to the Law on Remediating the Consequences of Seizure of Assets of Holocaust Victims with no Living Legal Heirs“.

Sadržaj

Predgovor: dr Ivana Vesić.....	9
Uvod.....	13
Via Facti.....	15

I deo

STATUS

Jevreji Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca/Kraljevine Jugoslavije	23
--	----

POGROM

Jevrejski muzičari u Trećem rajhu i NDH	30
---	----

IDENTITET

Jevreji u međuratnom Beogradu	38
-------------------------------------	----

KULTURNA MAPA

Urbanizacija jevrejskog Beograda	48
--	----

MOBILNOST MUZIČARA

Statistika etničke pripadnosti	59
Jevrejski muzičari - migranti u Beogradu.....	100

INTEGRACIJA MUZIČARA

Socijalno poreklo i rodna pripadnost jevrejskih muzičara	103
--	-----

II deo

TRADICIJA

Muzika u javnom životu Jevreja u Beogradu	110
Muzika i jevrejsko nasleđe.....	112
Verske, životne i političke prilike	117
Kantori beogradskih sinagoga.....	131
Jevrejski horovi.....	133

III deo

KLASIČNA MUZIKA, BALET, PLES

Jevreji u pedagogiji muzike i igre	139
Obrazovanje učenika i studenata klasične muzike.....	140
Jevreji u školama baleta, moderne ritmike i popularnog plesa.....	146

POPULARNA MUZIKA

Jevrejski popularni muzički ansambli i muzičari	155
---	-----

IV deo

KONCERTNI ŽIVOT

Koncertiranje Jevreja u Beogradu	161
Jevreji kao solisti i kamerni muzičari	169
Jevreji kao scenski umetnici u operi, baletu i opereti	176
Gostovanja jevrejskih muzičara i horova u Beogradu.....	186
Muzička propaganda i distribucija: Muzička kuća „Harmonija“	198

V deo

MUZIČKO-POETIČKI TRAGOVİ

Jevrejski kompozitori umetničke i popularne muzike:

Rihard Švarc, Erih Samlajić, Alfred Pordes, Ladislav Grinski i Rozalija Adanja	203
--	-----

VI deo

TIŠINA ILI MUZIKA U ILEGALI?

Jevreji u okupiranom Beogradu	240
MEMENTO MORI.....	254

Literatura.....	256
Prilog: Koncerti, Nastupi kantautora, popularnih narodnih muzičara, resitali, gostovanja i izvođenje kompozicija jevrejskih kompozitora.....	307
Koncerti u organizaciji beogradskih jevrejskih institucija od 1919. do 1941.....	270
Imenski registar.....	307

Spisak skraćenica

AE ~ Arhiv Eventov
AJ Arhiv Jugoslavije
AJIM ~ Arhiv Jevrejskog istorijskog muzeja
AS ~ Arhiv Srbije
BDC ~ Berlinski dokumentacioni centar
DMA ~ Državna muzička akademija
CAHJP~The Central Archives for the History of the Jewish People
GFHA~ The Ghetto Fighters House Archive
IAB Istorijski arhiv Beograda
JAH ~ Jevrejski akademski hor
JIM ~ Jevrejski istorijski muzej
JMKL ~ Jevrejski muzički klub „Lira“
KJ ~ Kraljevina Jugoslavija
KNU ~ Kolarčev narodni univerzitet
KSHS ~ Kraljevina Srba, Hrvata i Slovenaca
KZ~ Kolarčeva zadužbina
MKR ~ Muzička komora Rajha
MP ~ Ministarstvo prosvete
MPKJ ~ Ministarstvo prosvete Kraljevine Jugoslavije
MPUS ~ Muzej pozorišne umetnosti Srbije
MŠ ~ Muzička škola
NBS ~ Narodna biblioteka Srbije
NDH ~ Nezavisna Država Hrvatska
NNI ~ Nemački naučni institut
NP ~ Narodno pozorište
NSDAP ~ Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei
PMŠ ~ Privatna muzička škola
RB ~ Radio Beograd
RKK ~ Rajhova kulturna komora
SJKKJ ~ Savez jevrejskih kantora Kraljevine Jugoslavije
SJPĐ ~ Srpsko-jevrejsko pevačko društvo

SJVOJ ~ Savez jevrejskih veroispovednih opština Jugoslavije

SMŠ ~ Srednja muzička škola

USHMM ~ The United States Holocaust Memorial Museum

UUIKJ ~ Udruženje učitelja igranja plesa u Kraljevini Jugoslaviji

URUG ~ Udruženje radničkih umetničkih grupa

VA ~ Vojni arhiv

YV ~ Yad Vashem